22/06/2024

22 Ιουνίου: Εορτάζει ο Άγιος Ευσέβιος, Επίσκοπος Σαμοσάτων

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Αγίου Ευσεβίου, επισκόπου Σαμοσάτων, ο οποίος έζησε κατά τον 4ο αιώνα και υπερασπίστηκε σθεναρά την Ορθοδοξία απέναντι στους φιλοαρειανούς αυτοκράτορες Κωνστάντιο και Ουάλη και τον Ιουλιανό τον Παραβάτη.

Άγιος Ευσέβιος Επίσκοπος Σαμοσάτων. Ένας φλογερός αγωνιστής και υπέρμαχος της Ορθοδοξίας

Ανάμεσα στους χαρισματικούς ιεράρχες του 4ου μ.Χ. αιώνα, που κοσμούν το πνευματικό στερέωμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας, είναι και ο τιμώμενος στις 22 Ιουνίου ένδοξος ιερομάρτυς του Χριστού άγιος Ευσέβιος, ο φλογερός επίσκοπος των Σαμοσάτων, ο οποίος αναδείχθηκε υπέρμαχος της ορθοδόξου ημών πίστεως και σφοδρός πολέμιος των κακοδοξιών του αιρετικού Αρείου. Ο ένθεος ζήλος του, η βαθιά αφοσίωσή του στην αληθινή πίστη, όπως αυτή διατυπώθηκε στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο της Νίκαιας, και το αγωνιστικό του φρόνημα στην υπεράσπιση της αμωμήτου ημών πίστεως, τον κατέστησαν φωτεινό διδάσκαλο και φλογερό αγωνιστή. Γι’ αυτό και ο Μέγας Βασίλειος, με τον οποίο συνδέθηκε με δεσμούς πνευματικής αγάπης και ειλικρινούς φιλίας, τον ονόμασε «γενναίο φύλακα της πίστεως και σώφρονα προστάτη των Εκκλησιών», ενώ ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος τον εγκωμιάζει ως «στύλο και εδραίωμα της Εκκλησίας» , ως «φωστήρα του κόσμου», ως «κανόνα πίστεως, δώρο Θεού και πρεσβευτή της αληθείας».

Ο άγιος Ευσέβιος έζησε στα χρόνια του αυτοκράτορος Κωνστάντιου (337-360), ο οποίος ευνοούσε την αίρεση του Αρείου. Ο πυρπολούμενος από ένθεο ζήλο και αγάπη στην ορθόδοξη πίστη άγιος Ευσέβιος εξελέγη επίσκοπος στην πόλη Σαμόσατα της Συρίας, η οποία βρισκόταν 200 χιλιόμετρα ανατολικά της Αντιόχειας. Αγωνίστηκε ως αληθινός, φιλόστοργος και ευσυνείδητος ιεράρχης για τη διάδοση και εδραίωση της χριστιανικής πίστεως σε όλη τη Συρία και διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο στην εκλογή του αγίου Μελετίου στον πατριαρχικό θρόνο της Αντιόχειας. Όταν όμως ο αυτοκράτορας Κωνστάντιος ανακάλυψε ότι ο Μελέτιος όχι μόνο δεν ήταν οπαδός της αίρεσης του Αρείου, αλλά και σφοδρός πολέμιός της, του ζήτησε να του παραδώσει τα πρακτικά της εκλογής του, τα οποία είχαν εμπιστευτεί στον επίσκοπο των Σαμοσάτων Ευσέβιο. Μάλιστα ο αιρετικός Κωνστάντιος απείλησε τον Ευσέβιο ότι θα του κόψει το δεξί χέρι, εάν αρνηθεί να του παραδώσει τα πρακτικά. Τότε ο γενναίος ιεράρχης του Χριστού απάντησε με παρρησία, ότι δεν πρόκειται να του παραδώσει την απόφαση της εκλογής και να προδώσει την πίστη του, ενώ ταυτόχρονα του άπλωσε και το αριστερό του χέρι, για να του κόψει και τα δύο μαζί.

Τον Κωνστάντιο διαδέχθηκε ο Ιουλιανός ο Παραβάτης (360-363), ο οποίος προσπάθησε να εδραιώσει την ειδωλολατρία. Απέναντι σ’ αυτή την πρόκληση και μπροστά στον κίνδυνο διάδοσης της θρησκείας των ψεύτικων ειδώλων ο άγιος Ευσέβιος φόρεσε στρατιωτική στολή και καλύπτοντας το κεφάλι του με περικεφαλαία, περιόδευσε στη Συρία, τη Φοινίκη και την Παλαιστίνη για να στηρίξει τους χριστιανούς στην αληθινή χριστιανική πίστη, ενώ παράλληλα χειροτόνησε διακόνους και πρεσβυτέρους. Μετά τον θάνατο του Ιουλιανού, ανήλθε στον θρόνο ο αιρετικός Ουάλης (364-378).Μόλις πληροφορήθηκε την

ιεραποστολική δράση του επισκόπου Ευσεβίου, ο οποίος υπερασπιζόταν με ξεχωριστό ζήλο την ορθόδοξη πίστη και αντιμαχόταν τον αρειανισμό, αποφάσισε να τον εξορίσει στη Θράκη. Όταν όμως ο αγγελιοφόρος του έφερε το διάταγμα της απόφασης της εξορίας του, ο Ευσέβιος του είπε να σιωπήσει και να μην αποκαλύψει σε κανέναν το περιεχόμενο της απόφασης, διότι αυτό θα προκαλούσε την εξέγερση του λαού και θα οδηγούσε στη συνέχεια σε απώλειες χριστιανών και σε απρόβλεπτες συνέπειες. Τότε ένας υπηρέτης, στον οποίο ο Ευσέβιος είχε εκμυστηρευτεί τις προθέσεις του, γνωστοποίησε το σχέδιο του φλογερού ιεράρχου που ήταν να φύγει κρυφά από την πόλη, μόλις νυχτώσει. Το γεγονός αυτό προκάλεσε τον θρήνο και τον οδυρμό των χριστιανών των Σαμοσάτων, οι οποίοι έσπευσαν να μεταβούν στον πορθμό του ποταμού Ευφράτη για να πείσουν τον αγαπημένο τους επίσκοπο να μην εγκαταλείψει το ποίμνιό του και μείνει εκτεθειμένο στους αιρετικούς. Ο γενναίος επίσκοπος τους είπε ότι θα πρέπει να υπακούσουν στην αυτοκρατορική εντολή, η οποία εντάσσεται στο σχέδιο του Θεού, ενώ αρνήθηκε να λάβει από τους χριστιανούς χρυσά νομίσματα, γιατί θα έπρεπε να δοκιμασθεί για την πίστη του στον Χριστό. Αφού τους ενουθέτησε με τις πνευματικές του συμβουλές, έφυγε για την εξορία.

Στα Σαμόσατα τοποθετήθηκε από τον Ουάλη ο επίσκοπος Ευνόμιος, ο οποίος είχε ασπασθεί τον αρειανισμό. Όμως ο λαός της πόλης έδειξε τόσο μεγάλη περιφρόνηση προς το πρόσωπό του, ώστε αναγκάσθηκε να την εγκαταλείψει. Το γεγονός αυτό συνέβη, διότι στην πρόσκλησή του προς τους χριστιανούς να εισέλθουν μέσα στο λουτρό, όπου είχε κάνει μπάνιο, οι χριστιανοί αρνήθηκαν, επειδή πίστευαν ότι το νερό ήταν μολυσμένο από την αίρεση του Αρείου, της οποίας οπαδός ήταν ο Ευνόμιος. Μάλιστα απαίτησαν να αλλάξουν το νερό για να μπουν μέσα στο λουτρό. Τη θέση του Ευνόμιου κατέλαβε ο Λούκιος, ο οποίος ήταν και αυτός φανατικός υπέρμαχος του αρειανισμού. Μάλιστα αντιμαχόταν με τέτοια σφοδρότητα την ορθόδοξη πίστη, ώστε έπεισε τους άρχοντες να εξορίσουν εκείνους τους ιερωμένους, οι οποίοι υπερασπίζονταν σθεναρά τα δόγματα της ορθοδόξου πίστεως, όπως τον διάκονο Ευόλκιο και τον πρεσβύτερο Αντίοχο.

Στο μεταξύ ο Ουάλης βρήκε απεχθέστατο θάνατο κατά τη διάρκεια μιας εκστρατείας εναντίον των Γότθων το 378 και την αυτοκρατορική εξουσία κατέλαβε ο Μέγας Θεοδόσιος, ο οποίος αποκατάστησε την ελευθερία μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας. Έτσι ο άγιος Ευσέβιος μετά από τέσσερα χρόνια εξορίας επέστρεψε στα Σαμόσατα και στο αγαπημένο του ποίμνιο, το οποίο τον υποδέχθηκε με απερίγραπτη χαρά και αγαλλίαση. Αμέσως μετά την επάνοδό του προσπάθησε να αποκαταστήσει την εκκλησιαστική τάξη και χειροτόνησε νέους επισκόπους στη Βέροια, την Ιεράπολη, την Καλχηδόνα και σε άλλες πόλεις. Τελευταίο χειροτόνησε τον επίσκοπο Μάριν στην πόλη Δολιχή, στην οποία είχε διαδοθεί η αίρεση του

αρειανισμού. Όταν όμως ο άγιος Ευσέβιος μαζί με τον νέο επίσκοπο έμπαιναν στην πόλη, μια γυναίκα που ήταν πιστή οπαδός του αρειανισμού, πέταξε από μια στέγη ένα κεραμίδι στο κεφάλι του αγίου, το οποίο και τον σκότωσε. Η μαρτυρική τελείωση του φλογερού επισκόπου και ενδόξου ιερομάρτυρος του Χριστού αγίου Ευσεβίου έλαβε χώρα στις 22 Ιουνίου του έτους 379, που είναι και η ημέρα εορτασμού της πάντιμης μνήμης του. Προτού παραδώσει το πνεύμα του στον δικαιοκρίτη Κύριο, ζήτησε από τους παρευρισκόμενους να δεσμευτούν με όρκους ότι δεν θα τιμωρήσουν τη γυναίκα που διέπραξε τον φόνο. Μ' αυτό τον τρόπο ο άγιος Ευσέβιος έλαβε τον αμάραντο στέφανο του μαρτυρίου και μιμούμενος τον Ιησού Χριστό, αλλά και τον ένδοξο πρωτομάρτυρα Στέφανο ζήτησε να συγχωρεθούν οι ασεβείς αιρετικοί, οι οποίοι τον φόνευσαν.

Στην ιστορική και εύανδρο νήσο Σάμο και συγκεκριμένα στο γραφικό και παραδοσιακό Παλαιό Καρλόβασι, το οποίο είναι και η γενέτειρα του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σάμου, Ικαρίας και Κορσεών κ. Ευσεβίου, έχει ανεγερθεί με δική του δαπάνη και μέριμνα περικαλλές παρεκκλήσιο επ' ονόματι του ομωνύμου και προστάτου του αγίου. Στον ευρύχωρο προαύλιο χώρο του γραφικού αυτού παρεκκλησίου, το οποίο είναι και ο μοναδικός στον ελλαδικό χώρο καταγεγραμμένος ιερός ναός επ' ονόματι του Αγίου Ευσεβίου, τελείται κατ' έτος στις 21 Ιουνίου Πανηγυρικός Αρχιερατικός Εσπερινός, στον οποίο προσέρχονται πολυάριθμοι πιστοί για να τιμήσουν τον εορταζόμενο ένδοξο ιερομάρτυρα του Χριστού. Παράλληλα όμως προσέρχονται για να ευχηθούν και στον από του έτους 1995 εορτάζοντα Σεβασμιώτατο Ποιμενάρχη της Ιεράς Μητροπόλεως Σάμου, Ικαρίας και Κορσεών, ο οποίος συμπληρώνει κατά το τρέχον έτος 28 έτη αρχιερατείας, αφού εξελέγη Μητροπολίτης στις 19.07.1995,χειροτονήθηκε εις Επίσκοπον στον Καθεδρικό Ιερό Ναό Αγίας Τριάδος Πειραιώς στις 22.07.1995 και ενθρονίστηκε στη γενέτειρά του, νήσο Σάμο,στις 10.09.1995.

Στους σημερινούς χαλεπούς καιρούς, κατά τους οποίους η ορθόδοξη χριστιανική πίστη αποδυναμώνεται και συχνά περιθωριοποιείται, προβάλλει ο άγιος Ευσέβιος, ο ενάρετος, φιλόστοργος και μαρτυρικός ιεράρχης των Σαμοσάτων με την άσβεστη φλόγα της πίστεως και τον ένθεο ζήλο του, ως εμπνευστής και καθοδηγητής στην ορθόδοξη πνευματική μας πορεία, ώστε να επαναπροσδιορίσουμε τη χριστιανική μας πίστη. Μια πίστη, η οποία θα πρέπει να είναι απαλλαγμένη από πλάνες, προλήψεις και αιρετικές διδασκαλίες, ώστε με τις πρεσβείες του και το φωτεινό του παράδειγμα να αξιωθούμε και εμείς της Θείας Χάριτος, όπως αξιώθηκε και Εκείνος.

Πηγή: **Αριστείδης Θεοδωρόπουλος – Εκπαιδευτικός/ Pemptousia.gr**